

Strategies for Promoting the Culture of Participation of Non-Governmental Organizations in Preventing Violent Crimes; A Case Study of Hamedan City

ABSTRACT

This research aims to identify and present strategies to promote the culture of participation of non-governmental organizations in the prevention of violent crimes in Hamadan city. This research is practical in terms of purpose and qualitative in terms of approach. The statistical population of the research included the police chiefs of Hamedan Province and the sample size continued in a purposeful manner until theoretical saturation, which was 25 cases. Two library and field methods based on semi-structured interviews of experts have been used to collect the data. In order to analyze the data, thematic analysis method was used using MAXQDA software. The findings show that the greater the partnership between non-governmental organizations and the wider community, the better crime prevention is achieved. Based on this, four general methods as strategies to promote the organization's culture of participation were recognized in the prevention of violent crimes in Hamedan city, as follows: 1- Awareness-oriented strategies with 20 indices (the theme of the organizer: awareness, training and promotion of people's organizations institution), 2- trust-oriented strategies with 26 indices (communication, inter-departmental and intra-departmental interaction, and trust building), 3- operational strategies with 40 indices (implementation of social plans, economic assistance, delegation authority and operational infrastructure), and 4- legal and law-oriented strategies with 19 indices (legal intervention and support and legal infrastructure).

Keywords: Non-Governmental Organizations, Violent Crimes, Hamadan Province

Salman Amiri-Lorgani

*Assistant Professor of Crime Prevention, Amin Police University, Tehran, Iran. S.largani@yahoo.com

Mohammad Mirzai

Assistant Professor of Crime Prevention, Amin Police University, Tehran, Iran. md92.mirzaei@gmail.com

Ali Moradi

Master's Student in Crime Prevention, Amin Police University, Tehran, Iran. a.moradi403@gmail.com

Received: 2024/08/16

Accepted: 2024/11/12

DOI:

10.22034/jpcs.2024.1280453.1353

► **Citation (Vancouver):** Amiri-Lorgani S, Mirzai M, Moradi A. Strategies for Promoting the Culture of Participation of Non-Governmental Organizations in Preventing Violent Crimes; A Case Study of Hamedan City. *Police Cultural Studies*, 2024; 11(3): 43-54.

► **Citation (APA):** Amiri-Lorgani, S, Mirzai, M., Moradi, A.(2024) Strategies for Promoting the Culture of Participation of Non-Governmental Organizations in Preventing Violent Crimes; A Case Study of Hamedan City. *Police Cultural Studies*, 11(3), 43-54.

راه کارهای ارتقای فرهنگ مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیشگیری از جرائم خشن؛ مطالعه موردی شهر همدان

چکیده

هدف پژوهش حاضر، شناسایی و ارائه راه کارهای ارتقاء فرهنگ مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیشگیری از جرائم خشن در شهر همدان است. این پژوهش، از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ رویکرد، کیفی است. جامعه آماری پژوهش را فرماندهان انتظامی استان همدان تشکیل دادند و حجم نمونه به صورت هدفمند و تا اشباع نظری که ۲۵ مورد بود، ادامه یافت. برای گردآوری داده ها از دو روش کتابخانه ای و میدانی مبتنی بر مصاحبه نیمه ساختاریافته از خبرگان استفاده گردیده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش تحلیل مضمون با استفاده از نرم افزار MAXQDA استفاده شد. یافته ها نشان می دهند که هر چه مشارکت بین سازمان های مردم نهاد با فراجا بیشتر باشد، پیشگیری از جرم بهتر صورت می گیرد، بر این اساس، چهار شیوه کلی به عنوان راه کارهای ارتقاء فرهنگ مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیشگیری از جرائم خشن در شهر همدان شناخته شدند که عبارتند از: ۱- راه کارهای آگاهی- محور با ۲۰ شاخص (مضمون سازمان دهنده: آگاهی بخشی، آموزش دهی و ترویج سازمان های مردم نهاد)، ۲- راه کارهای اعتماد محور با ۲۶ شاخص (ارتباط سازی، تعامل بین بخشی و برون بخشی و اعتماد سازی)، ۳- راه کارهای عملیاتی با ۴۰ شاخص (اجرای طرح های اجتماعی، کمک اقتصادی، تفویض اختیار و بستر سازی عملیاتی) و ۴- راه کارهای قانونی و حقوقی با ۱۹ شاخص (مداخله قانونی و پشتیبانی و بستر سازی حقوقی).

کلیدواژه ها: سازمان های مردم نهاد، جرائم خشن، استان همدان.

نوع مقاله: پژوهشی

صص: ۵۴-۴۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۲۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۲۲

شناسه دیجیتال (DOI):

10.22034/jpcs.2024.1280453.1353

◀ **استناد (ونکوور):** امیری لرگانی س، میرزایی م، مرادی ع. راه کارهای ارتقای فرهنگ مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیشگیری از جرائم خشن؛ مطالعه موردی شهر همدان. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۴۰۳، ۱۱(۳): ۵۴-۴۳.

◀ **استناد (APA):** امیری لرگانی، س، میرزایی، م، مرادی، م. (۱۴۰۳). راه کارهای ارتقای فرهنگ مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیشگیری از جرائم خشن؛ مطالعه موردی شهر همدان. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۱(۳)، ۵۴-۴۳.

شکست رویکردهای انحصارطلبانه در مبارزه با انحرافات اجتماعی و پیش‌گیری از بزه‌کاری موجب شده است تا از حدود نیم قرن اخیر، دولت‌ها به اتخاذ رویکردهای مشارکتی در سیاست انتظامی، به‌ویژه پیش‌گیری از جرم، روی آورند. یکی از قالب‌های مشارکت مردم در عرصه پیش‌گیری از جرم «سازمان‌های مردم‌نهاد» است که به‌دلیل نظام‌مند، هدفمند و تخصصی‌بودن، از کارآیی و تأثیرگذاری بیشتری در این عرصه برخوردار هستند (سلیمانی، ۱۳۹۵: ۶).

یکی از حوزه‌های اقدام سازمان‌های مردم‌نهاد، حوزه نظارت مردمی و مقابله و برخورد با جرائم است. در همین زمینه، در کشورهای مختلف اختیارات قانونی وسیعی به مشارکت‌های مردمی داده شده است تا بتوانند نسبت به اعلام جرم و تعقیب گونه‌های خاصی از جرائم اقدام کنند. در کشور ما نیز یکی از نوآوری‌های قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲، اجازه طرح شکایت درخصوص برخی جرائم به‌وسیله سازمان‌های مردم‌نهاد است؛ به‌طوری‌که تعامل پلیس و سازمان‌های محلی در زمینه پیش‌گیری از جرم یکی از مباحث مهم در ساختارهای محلی پیش‌گیری از جرم است و برای این که بتوان تأثیر بیشتری بر پیش‌گیری داشت، باید تعامل میان مردم و نهادهای اجتماعی پلیس افزایش یابد.

الگوی پلیس جامعه‌محور برای حفظ و تحکیم روابط پلیس و جامعه وسیله مناسبی است. این شیوه ارائه خدمت بر مردم و پیش‌گیری از وقوع جرم و بی‌نظمی به‌عنوان وظیفه اولیه پلیس در یک جامعه مردم‌سالار تأکید دارد. از آنجا که مخاطب اصلی برنامه‌های پیش‌گیری از جرم، مردم، نهادها و اجتماعات محلی و مردمی هستند، طراحی و تدوین و اجرای برنامه‌های پیش‌گیری باید با مشارکت مردم و نهادهای مردمی باشد. از طرفی، مشارک سازمان‌های مردم‌نهاد با پلیس و نیروی انتظامی نیز به‌عنوان سازمانی که نسبت به سایر بخش‌های حاکمیتی نزدیک‌ترین سطح تعامل و برخورد را با مردم دارد، لازم می‌نماید (حبیب‌اللهیان، ۱۴۰۱: ۱۲۸). همچنین، مبتنی بر آمار اخذشده از فرماندهی انتظامی همدان تعداد جرائم خشن، جرائمی مانند: قتل، تجاوز به عنف، سرقت مسلحانه، شرارت و زورگیری و باج‌گیری، چاقوکشی، نزاع و درگیری فردی و

درگیری جمعی و سایر شرارت‌ها از سال ۱۳۹۷ الی ۱۴۰۲ به‌ترتیب ۹/۷۸۹؛ ۹/۵۲۱؛ ۱۱/۶۴۲؛ ۱۲/۹۴۳ و ۱۰/۰۴۲ مورد بوده است که نشان‌دهنده سیر صعودی در میزان جرائم خشن در این استان در طی دوره زمانی پنج‌ساله گذشته است که نیازمند بررسی‌های بیشتر و مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد است. براساس آمارهای اخذشده از پرتال وزارت کشور در استان همدان، ۱۶۷ سازمان مردم‌نهاد دارای مجوز هستند که از این تعداد ۴۰ سمن در حوزه فرهنگی-اجتماعی، ۳۰ سمن در بخش مذهبی، ۶ سمن در حوزه محیط زیست، ۱۰ سمن در بخش آسیب‌های اجتماعی، ۱۵ سمن در حوزه کارآفرینی و بقعه در امور خیریه و مباحث آموزشی فعال هستند.

آنچه از پژوهش‌های گذشته به‌دست می‌آید این است که به‌طور اختصاصی نسبت به سازمان‌های مردم‌نهاد شهر همدان تحقیقی صورت نگرفته است و یا این که در تحقیق‌های صورت گرفته به‌دنبال میزان تأثیرگذاری سازمان‌های مردم‌نهاد بر آسیب‌های اجتماعی نبوده‌اند. برای نمونه، آزادبخت (۱۴۰۱) به بررسی سازوکار دستگاه‌های دولتی و مردم‌نهاد در پیش‌گیری از جرم سرقت در شهرستان کوهدشت پرداخته‌است. محمدرحیمی و همکاران (۱۴۰۰) مطالعه‌ای در حوزه نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در پیش‌گیری از جرم انجام داده‌اند. اسدخان^۱ (۲۰۲۱) از طریق یک رویکرد قوم‌نگاری، راه‌هایی را روشن می‌کند که در آن پیش‌گیری محلی و داوطلبانه از جرم آغاز، سازماندهی و اجرا می‌شود و این شیوه‌ها با مفاهیم امنیت، مسؤولیت و جامعه در هم تنیده می‌شوند. کویجاس^۲ (۲۰۱۳) می‌نویسد که سازمان‌های غیر دولتی به‌دلیل تعهد و مشارکت در مشارکت آشکار با دولت برای ارتقای مراقبت و کیفیت زندگی برای جوانان در حال مبارزه با مشکلات سوء مصرف مواد هستند. با همکاری سازمان‌های مردم‌نهاد، برنامه‌های پیش‌گیری از سوء مصرف مواد را قابل اجراتر و مرتبط‌تر کرده است.

در این پژوهش، به‌دنبال این مهم هستیم که سازمان‌های مردم‌نهاد شهر همدان تا چه میزان توانسته‌اند به جرایم و آسیب‌های اجتماعی پایان ببخشند.

بر همین اساس، سؤال اساسی پژوهش پیش رو این است که «راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیش‌گیری از جرائم خشن در شهر همدان کدامند؟»

روش پژوهش

این پژوهش به دلیل این‌که به دنبال شناسایی و ارائه راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیش‌گیری از جرائم خشن است، از نظر هدف، کاربردی است، زیرا یافته‌ها و نتایج احتمالی آن می‌تواند مورد استفاده فرماندهان انتظامی استان همدان و برنامه‌ریزان و مسؤولان سازمان‌های مردم‌نهاد این استان قرار بگیرد. همچنین، پژوهش پیش رو براساس ماهیت داده‌های گردآوری شده، کیفی است، بنابراین، از روش تحلیل مضمون استفاده شده است.

جامعه آماری پژوهش حاضر را فرماندهان انتظامی استان همدان که در زمینه پیش‌گیری از جرم تجربه دارند و همچنین مسؤولان سازمان‌های مردم‌نهاد مرتبط با پیش‌گیری از جرم، تشکیل می‌دهند، به طوری که حداقل باید دارای ۵ سال سابقه مرتبط با موضوع جرائم خشن باشند. حجم نمونه به صورت هدفمند (افراد مطلع، مدرک مرتبط، سابقه اجرایی مرتبط و دارای سابقه مدیریتی در سازمان‌های مردم‌نهاد) و تا اشباع نظری تعیین گردید؛ به نحوی که تا یافتن رمزهای جدید به مصاحبه ادامه دادیم و مصاحبه‌ها تا زمان تکراری شدن مطالب (اشباع) حدود ۲۵ مشارکت‌کننده ادامه پیدا کرد. ابزار گردآوری داده‌ها در دو مرحله مطالعه و جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از کتاب‌ها، نشریات و فصلنامه‌ها و وبگاه‌های اینترنتی، سپس مطالعه میدانی و از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته از خبرگان بوده است. همچنین، در این پژوهش برای تحلیل روایی و اعتبار پرسشنامه، از روایی محتوایی استفاده شده است؛ به صورتی که برای کسب اطمینان از روایی محتوایی سؤالات موجود در فرم مصاحبه، اقدام به کسب نظر متخصصین دانشگاهی شد و نکات مبهم و نارسای پرسشنامه، برطرف و برخی از سؤالاتی که ارتباطی با اهداف پژوهش نداشتند، حذف و چند سؤال باز یا بسته دیگر که به نظر می‌رسید ارتباط تنگاتنگی با موضوع پژوهش داشته باشند، به فرم مصاحبه قبلی اضافه شد و در نهایت پس از اعمال نظرات اصلاحی، فرم مصاحبه تدوین و اعتبار آن توسط افراد مذکور، مورد تأیید قرار گرفت.

در این پژوهش، برای تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از مصاحبه‌های انجام شده، از روش‌های توصیفی و استنباطی استفاده شد، به طوری که در بخش توصیفی جهت بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (سن مصاحبه‌شوندگان، میزان مدرک تحصیلی و سابقه کاری مصاحبه‌شوندگان و غیره) مصاحبه‌شوندگان از شاخص‌های آمار توصیفی استفاده شد. در بخش آمار استنباطی، از نرم‌افزار MAXQDA بهره برده شده است.

یافته‌ها

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به بررسی سن مشارکت‌کنندگان نشان می‌دهد که بیشتر از ۶۳ درصد از افرادی که در این پژوهش شرکت کرده‌اند، دارای سنی بین ۴۶ الی ۵۵ سال هستند. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به بررسی درجه مصاحبه‌شوندگان نشان داد که بیشتر از ۴۸ درصد (۱۲ نفر) از افرادی که در این پژوهش شرکت کرده‌اند دارای درجه سرگردی بودند و ۳۶ درصد (۹ نفر) درجه سرهنگی و مابقی مصاحبه‌شوندگان (۴ نفر) سردار بودند. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به بررسی سابقه کاری مصاحبه‌شوندگان نشان داد که بیشتر از ۵۷ درصد از افرادی که در این پژوهش شرکت کرده‌اند دارای سابقه کاری بیشتر از ۲۱ سال بودند و حدود ۴۳ درصد نیز دارای سابقه کاری بین ۱۵ تا ۲۰ سال بودند که می‌تواند در صحت و کیفیت بالاتر مصاحبه‌ها تأثیرگذار باشد. مضمین پایه در جدول زیر قابل مشاهده هستند:

جدول ۱- فهرست مجموعه مضامین پایل حاصل از داده‌ها

ردیف	مضامین پایه	ردیف	مضامین پایه
۱.	توسعه سامانه جامع مشارکت	۶۹.	مشارکت همه جانبه
۲.	سازماندهی سازمان‌های مردم‌نهاد	۷۰.	شناسایی حقوقی سمن ها
۳.	رفع مشکلات ثبتی	۷۱.	توانایی اعلام جرم
۴.	ظرفیت‌های انسانی	۷۲.	تصویب قانون جامع
۵.	اطلاع‌رسانی به مردم	۷۳.	تسهیل مجوز دهی
۶.	حصری نبودن فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد	۷۴.	تبلیغ سمن ها
۷.	آگاهی‌سازی‌های عمومی	۷۵.	اعتمادسازی
۸.	شناسایی بهتر مشکلات مردم	۷۶.	ارزش نهادن
۹.	حذف قوانین غیر ضروری	۷۷.	اعطای اختیارات بیشتر
۱۰.	نظارت بیشتر	۷۸.	تدوین شرح وظایف سمن ها
۱۱.	تشویق سازمان‌های مردم‌نهاد	۷۹.	تنظیم آیین نامه ها
۱۲.	قوانین سهل گیرانه	۸۰.	تدوین ضوابط حقوقی
۱۳.	روابط مبتنی بر مشارکت	۸۱.	بالا بردن سطح آموزش
۱۴.	ارتباطات کلامی	۸۲.	تبیین بسترها
۱۵.	مذاکره	۸۳.	تعیین حوزه فعالیت
۱۶.	زمینه‌سازی برای کاهش جرائم	۸۴.	اختصاص جایگاه به سمن ها
۱۷.	تفویض برخی اختیارات	۸۵.	تعیین حوزه اجرایی در طرح
۱۸.	برگزاری جلسات مشترک	۸۶.	بستر سازی عملیاتی
۱۹.	اطلاع‌رسانی عمومی	۸۷.	بستر سازی حقوقی
۲۰.	گسترش نظارت عمومی	۸۸.	هماهنگی با نهادهای مدنی
۲۱.	گسترش و تقویت تفاهم	۸۹.	هم اندیشی
۲۲.	بستر سازی حقوقی	۹۰.	جلسات گفتگو
۲۳.	پیش‌بینی زمینه‌های حقوقی	۹۱.	ارتباط متقابل
۲۴.	بسیج مردم	۹۲.	ایجاد هماهنگی
۲۵.	افزایش آگاهی	۹۳.	ایجاد کمیته های مشورتی
۲۶.	ایجاد حلقه‌های به هم پیوسته	۹۴.	دایر کردن مراکز مددکاری
۲۷.	ارتباط‌سازی	۹۵.	تشویق خانواده ها
۲۸.	مطالبه‌گری نظام کیفی	۹۶.	روحیه مطالبه‌گری
۲۹.	اعتمادسازی	۹۷.	تعامل متقابل
۳۰.	حضور در مرحله برنامه‌ریزی	۹۸.	حضور در مرحله اجرا
۳۱.	تبلیغ توسط فراجا	۹۹.	نظارت سمن ها

جدول ۱- فهرست مجموعه مضامین پایل حاصل از داده‌ها

ردیف	مضامین پایه	ردیف	مضامین پایه
۱۰۰	برگزاری آموزش‌های لازم	۱۰۰	کارآفرینی برای افراد بیکار
۱۰۱	مشارکت مالی	۱۰۱	تامین تجهیزات پلیس
۱۰۲	کمک به خانواده زندانیان	۱۰۲	پذیرش مردمی
۱۰۳	شناسایی نیازمندان	۱۰۳	مقبولیت
۱۰۴	آموزش و فرهنگ‌سازی	۱۰۴	ظرفیت‌سازی سمن‌ها
۱۰۵	تقبل امورات اجرایی	۱۰۵	اجرای دوره‌های آموزشی
۱۰۶	آگاهی‌بخشی	۱۰۶	مشارکت اقتصادی
۱۰۷	مهارت‌افزایی	۱۰۷	کمک مستقیم
۱۰۸	مشارکت در امور اقتصادی	۱۰۸	درآمدزایی
۱۰۹	کمک به افراد معرفی‌شده فراجا	۱۰۹	فراهم‌سازی آموزش
۱۱۰	آگاهی‌مقرراتی	۱۱۰	جلب مشارکت مردمی
۱۱۱	بسیج منابع	۱۱۱	تعامل صحیح
۱۱۲	جذب سرمایه‌های مردمی	۱۱۲	حل مسائل اجتماعی
۱۱۳	نظارت بر فعالیت‌ها	۱۱۳	تقسیم کار دقیق
۱۱۴	ارتقاء آگاهی‌های عمومی	۱۱۴	عدم وابستگی به دولت
۱۱۵	بیان مشکلات جامعه	۱۱۵	انتقال واقعیت‌های جامعه
۱۱۶	بسترسازی‌های مناسب	۱۱۶	پیاده کردن قوانین
۱۱۷	به رسمیت‌شناختن	۱۱۷	مسئولیت‌پذیری اجتماعی
۱۱۸	حضور در نمایشگاه مشارکتی	۱۱۸	بازگرداندن زندانیان
۱۱۹	پالایش و پیرایش زندانیان	۱۱۹	اجرای طرح‌های اجتماعی
۱۲۰	کمک به آزادی مشروط	۱۲۰	تقسیم مسئولیت
۱۲۱	تخصیص‌سازی امورات	۱۲۱	اطلاع‌رسانی به مردم
۱۲۲	آگاهی‌بخشی	۱۲۲	تقویت احساس مسئولیت
۱۲۳	حضور در جلسات دادرسی	۱۲۳	نقش‌آفرینی در دادگاه
۱۲۴	استفاده از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد	۱۲۴	تعامل برون‌بخشی
۱۲۵	تعامل بین‌بخشی	۱۲۵	استفاده از تجربیات
۱۲۶	مشارکت فعال در سیاست‌گذاری	۱۲۶	آموزش مهارت‌های رفتاری

شکل‌گیری مضمون‌های فراگیر از مضمون سازمان‌دهنده‌های و مضمون‌های پایه را به نمایش می‌گذارد:

جدول فوق یافته‌های حاصل از شناسایی مضامین پایه راه‌کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرائم خشن را نشان می‌دهد. جدول زیر،

جدول ۳- شکل‌گیری مضمون‌های فراگیر از مضمون‌های سازمان‌دهنده و مضمون‌های پایه

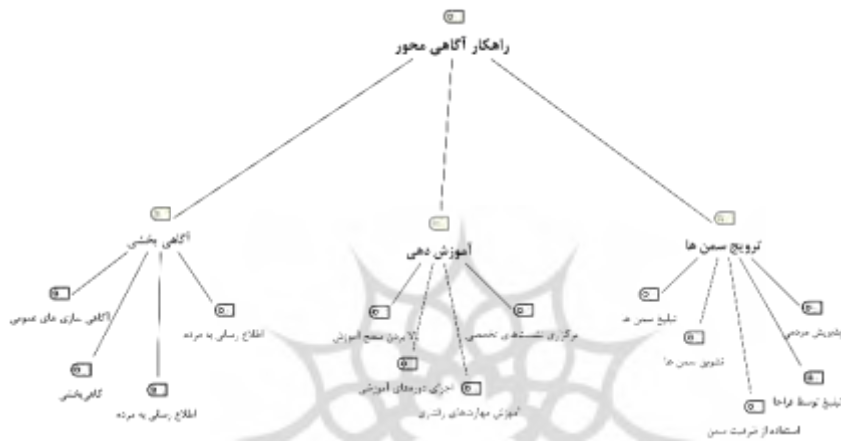
مضمون فراگیر	مضمون سازمان‌دهنده	مضمون پایه
راه کار آگاهی محور	آگاهی بخشی	آگاهی‌سازی‌های عمومی، اطلاع‌رسانی به مردم، اطلاع‌رسانی عمومی، آگاهی‌بخشی، افزایش آگاهی، آگاهی مقرراتی، اطلاع‌رسانی به مردم، آگاهی‌بخشی
	آموزش‌دهی	بالا بردن سطح آموزش، برگزاری نشست‌های تخصصی، اجرای دوره‌های آموزشی، فراهم‌سازی آموزش، آموزش و فرهنگ‌سازی، آموزش مهارت‌های رفتاری،
	ترویج سازمان‌های مردم‌نهاد	تبلیغ سازمان‌های مردم‌نهاد، تشویق سازمان‌های مردم‌نهاد، استفاده از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد، تبلیغ توسط فراجا، پذیرش مردمی، جذب سرمایه مردمی
راه کار اعتماد محور	ارتباط‌سازی	ارتباط متقابل، ارتباطات کلامی، روابط مبتنی بر مشارکت، هم‌اندیشی، جلسات گفت‌وگو، ارتباط اولیه، ایجاد حلقه به هم پیوسته، بسیج مردم، برگزاری جلسات مشترک، استفاده از سامانه‌های ارتباطی
	تعامل بین‌بخشی و برون‌بخشی	توسعه سامانه جامع مشارکت، ایجاد کمیته‌های مشورتی، عدم وابستگی به دولت، تعامل متقابل، تعامل صحیح، انتقال واقعیت‌های جامعه، تأمین تجهیزات مورد نیاز پلیس
	اعتمادسازی	ارزش‌نهادن، مهارت‌های تخصصی و فنی در اعضا، اعتمادسازی، جلب مشارکت‌های صحیح مردمی، زمینه‌سازی برای کاهش جرائم، بیان مشکلات جامعه، مطالبه‌گری حقوق شهروندی، شناسایی بهتر مشکلات مردم، مقبولیت
راه کار عملیاتی	اجرای طرح‌های اجتماعی	دایرکردن مراکز مددکاری، کمک به خانواده زندانیان، شناسایی نیازمندان، مهارت‌افزایی، تشویق خانواده‌ها، ظرفیت‌سازی سازمان‌های مردم‌نهاد، ارائه برنامه‌های پیش‌گیرانه در رسانه‌های جمعی، حضور در نمایشگاه‌های مشارکتی، پالایش و پیرایش زندانیان، بازگرداندن زندانیان، اجرای طرح‌های اجتماعی، کمک به آزادی مشروط زندانیان، کمک به افراد معرف‌شده فراجا،
	کمک اقتصادی	مشارکت مالی، مشارکت اقتصادی، کمک مستقیم، درآمدزایی، مشارکت در امور اقتصادی، کارآفرینی برای افراد بیکار
بستر سازی عملیاتی	تفویض اختیار	تفویض برخی اختیارات، اعطای اختیارات بیشتر به سازمان‌های مردم‌نهاد، به رسمیت شناختن، مشارکت فعال در سیاست‌گذاری، نقش‌آفرینی در دادگاه، حضور در جلسات دادرسی، تقسیم مسؤلیت، تقسیم کار دقیق، حضور در مرحله برنامه‌ریزی، حضور در مرحله اجرا، تخصصی‌سازی امورات
	بستر سازی عملیاتی	مشخص‌سازی چارچوب فعالیت‌ها، تدوین شرح وظایف سازمان‌های مردم‌نهاد، تعیین حوزه فعالیت، اختصاص جایگاه به سازمان‌های مردم‌نهاد، سازماندهی سازمان‌های مردم‌نهاد، ایجاد کارگروه، پشتیبانی از اهداف و برنامه‌های سازمان‌های مردم‌نهاد، بستر سازی‌های مناسب، تبیین بسترها
	مداخله قانونی	هماهنگی با نهادهای مدنی، نقش دستگاه‌های انتظامی و امنیتی در صدور مجوز، تصویب قانون جامع، قوانین سهل‌گیرانه، تدوین ضوابط حقوقی همکاری، تنظیم آیین‌نامه‌ها، حذف قوانین غیر ضروری، نوشتن تفاهم‌نامه‌ها
قانونی و حقوقی	پشتیبانی و بستر سازی حقوقی	شناسایی حقوقی سازمان‌های مردم‌نهاد، توانایی اعلام جرم، تسهیل مجوزدهی، رفع مشکلات ثبتی، حصری- نبودن موضوع فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد، بستر سازی حقوقی، پیش‌بینی زمینه‌های حقوقی، حصری‌نبودن موضوع فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد، نهادینه‌سازی قانون‌مداری، ایجاد شکل و قالب حقوقی برای سمن‌ها،

اکنون، پرسش این است که راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیش گیری از جرائم خشن در شهر همدان کدامند؟

با توجه به تحلیل صورت گرفته بر روی مصاحبه های انجام شده به وسیله تحلیل مضمون و نرم افزار MAXQDA، پنج راه کار به عنوان راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیش گیری از جرائم خشن در شهر همدان شناخته شدند که عبارت اند از:

راه کارهای آگاهی محور: راه کارهای آگاهی محور

به عنوان یکی از راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیش گیری از جرائم خشن شناخته شد که شامل مضامین سازمان دهنده ای، مانند آگاهی بخشی، آموزش دهی و ترویج سازمان های مردم نهاد بودند که در نمودار زیر مضامین فراگیر، مضامین سازمان دهنده و مضامین پایه ناشی از تحلیل مضمون در راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیش گیری از جرائم خشن در بعد راه کارهای آگاهی محور به صورت زیر گزارش شده است.

نمودار ۱- راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیش گیری از جرائم خشن در بعد راه کارهای آگاهی محور

راه کارهای اعتماد محور: راه کارهای اعتماد محور به عنوان یکی از راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیش گیری از جرائم خشن شناخته شد که شامل مضامین سازمان دهنده ای، همچون ارتباط سازی، تعامل بین بخشی و برون بخشی و اعتماد سازی

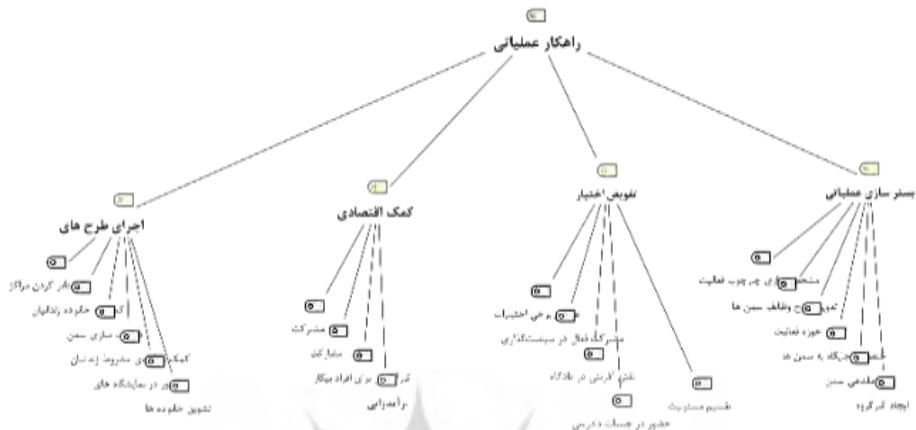
بودند که در نمودار زیر مضامین فراگیر، مضامین سازمان دهنده و مضامین پایه ناشی از تحلیل مضمون در راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیش گیری از جرائم خشن در بعد راه کارهای اعتماد محور به صورت زیر گزارش شده است:

نمودار ۲- راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان های مردم نهاد در پیش گیری از جرائم خشن در بعد راه کارهای اعتماد محور

عملیاتی بودند که در نمودار زیر مضامین فراگیر، مضامین سازمان‌دهنده و مضامین پایه ناشی از تحلیل مضمون در راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرائم خشن در بعد راه کارهای عملیاتی به صورت زیر گزارش شده است:

راه کارهای عملیاتی: راه کارهای عملیاتی به عنوان یکی از راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرائم خشن شناخته شد که شامل مضامین سازمان‌دهنده‌ای، مانند اجرای طرح‌های اجتماعی، کمک اقتصادی، تفویض اختیار و بسترسازی

نمودار ۳- راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرائم خشن در بعد راه کارهای عملیاتی

نمودار زیر مضامین فراگیر، مضامین سازمان‌دهنده و مضامین پایه ناشی از تحلیل مضمون در راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرائم خشن در بعد راه کارهای قانونی و حقوقی به صورت زیر گزارش شده است:

راه کارهای قانونی و حقوقی: راه کارهای قانونی و حقوقی به عنوان یکی از راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرائم خشن شناخته شد که شامل مضامین سازمان‌دهنده‌ای، همانند مداخله قانونی و پشتیبانی و بسترسازی حقوقی بودند که در

نمودار ۴- راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرائم خشن در بعد راه کارهای قانونی و حقوقی

لازم به ذکر است که این مرحله، آخرین مرحله از فرآیند تحلیل کیفی است و در این مرحله، ارتباط بین مضامین فراگیر مشخص می‌گردد.

با توجه به چهار بعد اصلی گزارش شده، در ادامه به بررسی سؤال و هدف پژوهش، یعنی «راه کارهای ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیشگیری از جرائم خشن در شهر همدان کدامند؟» می‌پردازیم.

جدول ۴- شکل‌دهی مضامین فراگیر کلی از مضامین سازمان‌دهنده

مقولات	مضامین فراگیر اصلی
آگاهی‌بخشی: آموزش‌دهی و ترویج سازمان‌های مردم‌نهاد	راه‌کار آگاهی‌محور
ارتباط‌سازی: تعامل بین‌بخشی و برون‌بخشی و اعتمادسازی	راه‌کار اعتمادمحور
اجرای طرح‌های اجتماعی: کمک اقتصادی، تفویض اختیار بسترسازی عملیاتی	راه‌کار عملیاتی
مداخله قانونی و پشتیبانی و بسترسازی حقوقی	راه‌کارهای قانونی و حقوقی

نمودار ۵- شبکه مضامین

بحث و نتیجه‌گیری

سازمان‌های مردم‌نهاد در واقع، نهادهای خودجوش مردمی هستند و هدف اصلی آن‌ها نیز خدمت جهت توسعه و رفاه اجتماعی، توانمندسازی افراد آسیب‌پذیر و آسیب‌دیده، حفظ و بهبود وضعیت محیط زیست، تشویق گروه‌ها و مردم به رعایت حقوق عمومی و... است. افرادی که به عضویت سازمان‌های مردم‌نهاد درآمده‌اند، قطعاً نسبت به مسائل اجتماعی دغدغه داشته و این احساس مسئولیت در آن‌ها ایجاد شده که می‌تواند برای حل برخی معضلات و آسیب‌های اجتماعی گام‌های مثبتی بردارند. با توجه به کارکردهای سازمان‌های مردم‌نهاد، از جمله بسیج و جلب مشارکت‌های مردمی حول علایق متنوع مردم، از جمله امنیت آن‌ها، جذب منابع و سرمایه‌های کوچک افراد داوطلب جامعه و اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی مردم و ایجاد کانال‌های ارتباطی مردمی و... این سازمان‌ها می‌توانند نقشی کلیدی در تأمین مشارکت لازم برای مقوله امنیت داشته باشند؛ از طرفی، گستردگی و تنوع جرائم، به‌خصوص جرائم خشن باعث شده تا سازمان‌های انتظامی به‌تنهایی قادر به برآورد آن نباشند، از این‌رو لازم است که همکاری‌ها و مشارکت‌های چندجانبه با سازمان‌های مردم‌نهاد و جامعه صورت پذیرد تا بتوان به صورت باکیفیت‌تر و سریع‌تر به

بروز و ظهور تنگناها و مشکلات تمرکزگرایی در طراحی و اجرای برنامه‌های مربوط به اداره امور کشور، از جمله پیشگیری از جرم و تأمین نظم و امنیت جامعه، موجب شده است تا از چند دهه قبل، دولت‌مردان و سیاست‌گذاران جامعه، رویکردهای مشارکت‌جویانه‌ای را پیش گیرند. بدون شک آگاهی از ضرورت و کارکردهای مشارکت و همچنین مفهوم و مشخصه‌های مشارکت واقعی و سازنده می‌تواند امیدواری به موفقیت این رویکردها را دوچندان کند. از طرفی، با توجه به مشارکت‌محور بودن سیاست‌گذاری کارآمد و موفق در حیطه‌های مختلف جوامع امروزی، از جمله حیطه امنیت، باید به‌دنبال سازوکارهایی بود که بتوانند این مشارکت را تأمین نمایند. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان می‌دهد که استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد یکی از مؤثرترین ابزارهای پیش‌گیری از جرم به‌شمار می‌رود. هرچه دامنه حضور سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه پیش‌گیری از وقوع جرم تقویت شود، شاهد کاهش آمار جرائم با کم‌ترین هزینه خواهیم بود. سازمان‌های مردم‌نهاد از طریق آگاهی‌رسانی و ایجاد حس آرامش، درون خانواده و به تبع آن در جامعه، در کاهش آمار جرائم نقش مهمی ایفا می‌کنند.

- از طریق پلیس پیشگیری، موضوع برگزاری جلسه تعاملی پیرامون پیشگیری از آسیب‌ها و جرائم از طریق مکاتبه به اطلاع سازمان‌های مردم‌نهاد رسانده شود و از آن‌ها درخواست شود تا با دراختیارداشتن نظرهای خود پیرامون پیش‌گیری از جرائم، در جلسه حاضر شوند.
- از طریق نهادهای مسئول صدور مجوز، برای کار یا شروع به کار سازمان‌های مردم‌نهاد ارزش بیشتری قائل شوند و قوانین دست و پاگیر را حذف نموده و در عوض، بعد از تأسیس آن، نظارت خود را بیشتر کنند.
- حمایت و پشتیبانی از سوی دادگستری از سازمان‌های مردم‌نهاد.
- فرآجا برای سازمان‌های مردم‌نهاد جهت افزایش اثربخشی و کارایی فعالیت‌های آن‌ها در زمینه پیشگیری از بزه‌کاری، آموزش‌های مرتبط و علوم مورد نیاز را برای آن‌ها فراهم نماید.

تقدیر و تشکر

به این وسیله از تمامی افرادی که ما را در انجام این پژوهش یاری دادند، سپاسگزاریم.

منابع

۱. آزاد بخت، شهاب. (۱۴۰۱). سازوکار دستگاه‌های دولتی و مردم‌نهاد در پیشگیری از جرم سرقت در شهرستان کوه‌دشت، نشریه علمی دانش انتظامی لرستان، دوره ۱۰، شماره ۴۰، ۹۶-۱۲۰.
۲. حبیب‌اللهیان، امیر حسین. (۱۴۰۱). حدود صلاحیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد و تاثیر آن بر مأموریت‌های ناجا، فصلنامه پژوهش‌های حقوقی - انتظامی، سال چهارم، شماره چهاردهم، ۱۲۷-۱۵۸.
۳. رضانی فر، حدیثه. عباسی اسفجیر، علی اصغر. (۱۳۹۸). پیشگیری اجتماعی از جرم بر مبنای تعامل سازمان‌های مردم‌نهاد با نیروی انتظامی در استان مازندران، نشریه علمی دانش انتظامی مازندران، مقاله ۳، شماره ۳۶، ۱-۲۸.

http://journals.police.ir/article_92910

- پیشگیری از این‌گونه جرائم پرداخت. در این بین، سازمان‌های مردم‌نهاد با توجه به این‌که این سازمان‌ها به‌عنوان نهادهایی مستقل و بدون وابستگی به دولت ایفای نقش می‌کنند و به‌صورت داوطلبانه و برای مقاصد غیر انتفاعی و غیر سیاسی به‌وجود می‌آیند، می‌توانند در پیشگیری از جرم نقش بسیار مؤثری داشته باشند.
- سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند با آگاهی‌ای که از الگوهای پیشگیری دارند، در معضله‌هایی همچون جرائم خشن که خود می‌تواند زمینه بروز جرائم دیگری باشد در سطح اولیه با اقداماتی مثل آگاه‌سازی و اطلاع‌رسانی هم‌سو با سایر نهادها (دولت و خانواده و ...) نقش تأثیرگذاری داشته باشند.
- زیرا، به‌سبب نظام‌مندی، هدف‌مندی، تخصصی‌بودن و تأثیرگذاری ماهیت فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد، همواره به‌دنبال استفاده از ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل این سازمان‌ها خصوصاً در حوزه کاهش جرائم و پیش‌گیری از وقوع جرم است که بهره‌مندی مؤثر از آن منجر به تقویت حس مسؤولیت‌پذیری آحاد جامعه، سالم‌سازی فضای اجتماعی و در نهایت ارتقاء نظم، امنیت و رضایت‌مندی عمومی می‌شود.
- بر همین اساس، مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد نیازمند توسعه همکاری‌های مشترک و بهره‌مندی از ظرفیت، توانمندی و تجارب طرفین به‌منظور تقویت نقش تشکل‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد در پیش‌گیری از وقوع جرم و آسیب‌های اجتماعی است. یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش شاه‌بهرامی و همکاران (۱۳۸۹) که به‌بررسی تأثیر فعالیت‌های سازمان‌های مردم‌نهاد بر پیش‌گیری از ارتکاب جرم زنان سرپرست خانوار (پیشگیری از جرم) پرداختند هم‌راستا است. زیرا، یافته‌های پژوهش آن‌ها نیز نشان داد که پوشش حمایتی سازمان‌های مردم‌نهاد ساکن در شهر تهران بر پیش‌گیری از ارتکاب جرم به‌وسیله زنان سرپرست خانوار تأثیر دارد. براساس نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل‌های انجام‌شده می‌توان پیشنهاد‌های زیر را به‌منظور بهبود و ارتقاء مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در پیش‌گیری از جرائم خشن ارائه نمود:
- برگزاری نشست‌های تخصصی به‌واسطه فرماندهان انتظامی و مسؤولان سازمان‌های مردم‌نهاد که در زمینه پیش‌گیری از جرم تجربه دارند.
- ایجاد مشارکت‌های مردمی و تعامل نهادهای مردمی برای رفع موانع مفید و بسترسازی مسیر.

۴. سلیمانی، رضا، (۱۳۹۵)، نقش سازمان های مردم نهاد در پیشگیری از جرم، اولین همایش ملی آینده پژوهی، علوم انسانی و امنیت اجتماعی، خرم آباد.

<https://civilica.com/doc/668146>

۵. شاه بهرامی، فرخ الله. زهرا پیشگاهی فر، کیانوش زال پور، تقی بختیاری، (۱۳۸۹). تاثیر فعالیت های سازمان های مردم نهاد بر پیشگیری از ارتکاب جرم زنان سرپرست خانوار، فصلنامه پژوهش های مدیریت انتظامی، ۵(۳)، ۵۰۴.

<http://journals.police.ir/article92240>

۶. عساریان، حسین. خنجری، قباد. (۱۳۹۵). نقش سازمان های مردم نهاد در نقش پذیری جوامع در برابر جرائم انتظامی، فصلنامه علمی دانش انتظامی کرمانشاه، ۷۱(۶)، ۷۱-۷۸.

<http://journals.police.ir/article16494.html>

۷. کمالی رنجبر، جلال. (۱۳۹۲). نقش سازمان های مردم نهاد (NGOs) در مدیریت پیشگیری از وقوع جرم (با تاکید بر شهرستان بندر عباس)، فصلنامه علمی دانش انتظامی هرمزگان، مقاله ۲، دوره ۳، شماره ۷، ۳۹-۶۶

<http://journals.police.ir/article13969.html> .

8. Quejas SQ.(2013) The role of non-governmental organizations in the prevention and reduction of drug abuse: the Philippine experience. Bull Narc. Jul-Sep;35(3):53-62. [PMID: 6561045](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/6561045/) .

9. Asadkhan, B. (2021). Community participation in tourism development as a tool to foster sustainable land and resource use practices in a national park milieu. Land Use Policy, 88, 104155.

[Doi:10.1016/j.landusepol.2019.104](https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.104) .

